

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1999 m. kovo 3 d. trečiadienis. Nr. 17. (97) Kaina 0,80 Lt.

Senukų mirtis savo kieme

Vygandas Pranskūnas

Vasario 24 d. apie 12.35 val. Rokiškio rajono policijos komisariatas gavo Ruopiškio kaimo gyventojo Antano Černiaus pranešimą, kad prieš pusvalandį Šeduikiškio kaime, prie savo namų durų, jis rado gulinčios ant pilvo Emilijos Strumskienės, gimusios 1918 m., o apie 30 metrų nuo namo, prie obels, sukniubusio Jono Strumskio, gimusio 1911 m., lavonus.

Į įvykio vietą tuoj pat išvyko policijos, prokuratūros darbuotojai.

Apie nelaimę Šeduikiškio kaime "Pragiedruliams" papasakojo rajono Apylinkės prokuratūros prokuroras Saulius Mulvinas.

- Senukai gyveno nuošaliame užpusytytame vienkiemy už miško. Gyveno vieni, vaikų neturėjo. Emilija sirgo epilepsija, vaikščiojo pasiramsčiuodama dviem lazdomis. Jonas taip pat skųsdavosi sveikata, be pagalbininkės lazdos niekur neidavo. Nors abu buvo silpnos sveikatos, tačiau įsitikinom, kad gyvenotvarkingai. Kiekvienas daiktas savo vietoje, visur – švara.

Paskutinį kartą Strumskius kaimynas matė vasario 21 dieną, sekmadienį. Antanas Černius vasario 24 dieną juos ap-

tiko jau negyvus. Beje, giminaičiai senukus lankydavo dažnokai, atveždavo maisto, padėdavo ruošos darbuose.

Jonas buvo sukniubęs prie klėties, šalia kibiras, o jame – didžiulis senovinis raktas. Matyt, nuo klėties durų.

Emilija gulėjo vos 1,5 metro nuo trobos, kurios durys buvo nerakintos.

Virtuvėje radom šimtą su trupučiu litų – tikriausiai einamosioms išlaidoms.

Drabužių spintoje stambiomis kupiūromis buvo padėta 2000 litų. Spėjame, kad senukai juos susitaupė savo laidotuviams.

Kokia jų tiksli mirties priežastis, pasakys ekspertai. Dabar tegalime spėti, kad Jonas išėjo kažko atsinešti iš klėties, jam paliko bloga ir sukniubo. Emilija, pamąčiusi pargriuvusį savo vyrą, ėjo jo gelbėti. Gal ją ištiko epilepsijos priepuolis, o gal ji paslydo ir parkrito. Giminaičiai pasakojo, kad parkritusią ją vyras pakeldavęs tik su virvėmis, moteris jam pagelbėdavusi savo lazdomis. Šį kartą pagalbos ji nebesulaukė. Senutė, matyt, sušalo.

Baudžiamosios bylos nekelsime, nes smurto žymių nėra, vienkiemis neapipieštas.

Prokuroras pridūrė: "Tai buvo tragiška, bet graži dviejų dorų žmonių mirtis".

Kazimierinės

Salvinija Kalpokaitė

Pirmoji pavasario šventė – kovo 4 – oji – šv. Kazimiero diena. Ji dar vadinama Vyturėlio, Kovarnių ar Špokų diena. Tą dieną padangėje jau girdėti vyturio čirenimas.

Šv. Kazimieras – Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Lenkijos Karaliaus Kazimiero sūnus. Jis gimė 1458 m. Turėdamas vos 13 metų, buvo kandidatas į Vengrijos valdovo postą. Tačiau vėliau iš politikos pasitraukė. Buvo labai pamaldus. Melsdavosi net lauke prie bažnyčios durų. Buvo didelis asketas, davęs skaistybės įžadą. Mirė 1484 Gardine susirgęs džiova, vos sulaukęs 25 metų. Palaidotas Vilniuje. Po jo mirties tėvas prie Katedros pradėjo statyti koplyčią, kurią užbaigė brolis Zigmantas. 1521 m. Kazimieras buvo paskelbtas palaimintuoju, 1602 metais – šventuoju (kai kuriuose šaltiniuose – 1604 m.), o 1636 metais – Lietuvos globėju.

Lietuvoje pavasario mugės rengiamos šv. Kazimiero dieną. Ypač populiarios Vilniuje, kurį Kaziuko mugę suplaukia tūkstančiai žmonių. Joje galima įsigyti ne tik verbių, bet ir kitokių prekių. Mugė vyksta kelias dienas, kartais net savaitę.

Kazimierinės vadina kreivavėžiu, nes nuo kovo 4 d. vėžė jau kreiva. Po lašais jau gali atsigerti ne tik gaidys, bet ir veršis. Sakydavo, kad šią dieną viversys išgieda pirmą giesmę, ir sniegas ima tirpti dar greičiau. Ūkininkai pirmą kartą po žiemos išleidžia iš tvarto gyvulius, norėdami, kad tie būtų sveikesni. Jeigu prieš Kazimierą išgirdavo viversio giesmę, manė, kad bus nederlingi metai.

**Reportažas iš Kaziuko mugės
Rokiškyje – 5-ame puslapyje.**

Saulius Sakalauskas

Jurgis Žagraitis darbo niekada nebi-
jojo. Gal todėl ir žemė, ant kurios gy-
veno ir triūsė ne viena jo protėvių
karta, nedirvonuoja. Tegu ne itin vertinga ja-
vus, ar ką kitą auginti, bet Jurgis laikėsi ties-
sos, kad žemė ne usnims veisti sutverta. Nors
vienam tenka ūkininkauti, ta-
čiau nei jo pastatai apgriuvę,
nei gyvuliai nepašerti blyna.
Apylinkė Jurgis garsėjo kaip
vienas perspektyviausių "gas-
padorių", tik va, viena bėda –
jau keturiasdešimt metų bai-
gia, bet gaspadinės dar nepar-
siveda. Jau ir norinčių į kaimą
nutekėti gerokai sumažėjo, o

Jurgis dar ir mažoko ūgio. Ką jau čia bepa-
darysi, kai šitaip susiklostė. Tik kaimo latrai
Jurgį dažnai pašiepia. Patys nei šeimos, nei
ūkio dideliu dėmesiu nelepindami, į kito dar-
žą svaidosi...

Štai ir dabar, vos spėjo Jurgis užėiti kai-
mo krautuvėlėn, tuoj ir pasipylė dviejų pijo-
kelių juokeliai:

- Leiskim jį be eilės, o tai pačios nesu-
skubs susirasti!..

- Jurgi, toli neieškok, žinau kelias smeto-
niškas jaunamartės gretimam kaime!..

Jurgis per daug neima į galvą, bet ir
džiaugsmo ne kažki kiek...

Išėjo į lauką, ir čia jį vienas šaipokų kom-
panijos pasiveja.

Jurgis atsisuka – Paršaitis, didžiausias kai-
mo laidokėlis, uždusęs švokščia:

- Žinau tau gerą "partiją". Yra ir į ką pa-
žiūrėti, ir kitiems pavydėti... Darbšti, gera,
nors prie širdies tu ją dėk!.. Ir kur nori, ir
kaip nori. Duok kelis litus, pripiršiu.

Jurgis tik ranka numojo:

- Bene būsi sapnavęs...

Ir nuėjo sau.

Kitą dieną grįžta apsiruošęs nuo gyvulių.
Žiūri, prie durų mindžiukuoja graži juoda-
plaukė moteris. Jurgis į akis jai pažvelgė ir
sutirpo visas, lyg vaškas, ugnies paliestas. Vi-
sam rajone tokios gražios nesurastum. Tarsi
nuo žurnalų viršelio būtų nužengusi...

- Ko dabar spoksai, ar iš laimės su protu
apsipykai? – krizena iš už pirkios kampo iš-
lįsdamas Paršaitis. – Kviesk gi viešnią vidun!

Viduje šeimininkavo Paršaitis. Gėrimus ir
užkandžius, kokius turėjo, dėjo ant stalo ir
ragino sužadėtinius išgerti už gražią ateitį. Jo
paties skubinti nebūvo reikalo.

Jurgis išties tarsi žado neteko – vogčiomis
dėbčiojo į merginą, į jos juodus čigoniškus
plaukus ir tik seilę rijo... Paršaitis zujo aplink

ir kažką šnekėjo, bet šeimininkas jo neklausė.
Tik kai "piršlys" ištiesė ranką, Jurgis suprato
beprisžadęs vesti. Paršaitis sunkiai bevartė lie-
žuvį, bet išeidamas pagyrė nuotaką:

- Va..., va-jagra, ne moteris! Tu jai nieko
negailėk...

Jurgis ir neketino – tokiai tai jau nieko ne-
gaila! Vestuves iškėlė po kelių savaitių. Stalai

Jau žiedeliai sumainyti...

lūžte lūžo, dažnas rūpinosi pagirti Jurgį, baigu-
si viengungišką gyvenimą. Jaunasis dėl to rū-
pesčio pats nulūžo, mat nebuvo pratęs gerti.

Atsibudo sunkia galva ir nepatenkintas.
Žmona palaimingai jam nusišypsojo ir pabu-
čiavo į skruostą. Jurgis niekaip nevaliojo apie
šią naktį prisiminti. Išėjo jaunavedžiai svečiams
pasirodyti. Keli vyrai patenkinti šypsojosi, tik
jų pačios kažin kodėl karčiai raukėsi... Jur-
giui kilo keista nuojauta, tačiau atsisėdo su vi-
sais už stalo. Paršaitis baisiai "pavedė" – kai
reikėjo piršli karti, gulėjo be gyvybės ženklų.
Kažkas pajaukavo:

- Jei blogai supiršo, ateityje gaus į kailį...

Kai jaunieji liko vieni, Jurgis ilgai neištare
nė žodžio, o vėliau ryžtingai paklausė:

- O tu daug vyrų iki manęs turėjai?

- Du.

- Tik du?

- Tik du. Oficialius. Pirmasis buvo garsus
reketininkas.

Jurgis lyg botagu kas per nugarą būtų per-
traukęs...

- Avarijoje žuvo... - tęsė buvusi našlė. –
Stabdžiai sugedo...

- O tu šalia sėdėjai, kad žinai?

- Policija nustatė. Visą naktį kvotė... Pas-
kui ištekejau už kito.

- Bet gi tau ir metų nė trisdešimties nėra.
Kaip tu taip suspėjai?

Juodbruvioji "Viagra" tik nusišypsojo kaip
lūšis.

- O kas gi buvo kitas vyras? – smalsavo
Jurgis.

- Daktaras.

- Daktaras?... – Jurgis pašoko iš lovos.

- Nesibaidyk, chirurgas traumatologas.
Keista lemtis – kitus lopė, o pats pro balkoną
iškrito...

Jurgis apspango. Prisiminė turįs svarbių rei-
kalų klojime ir greitai išspūdino. Kilo nenumal-

šinamas noras pribaugti Paršaitį. Tačiau nie-
ko nedarysi, teko grįžti pas žmoną.

O pati nebuvo jau tokia pabaisa – puikiai
gamino maistą, tik prie darbų per daug nelin-
ko. Bet Jurgis dėl to nenusiminė, pamažu ap-
siprato ir vylėsi pragyventi dar ne vienerius
metus. Sykį net kilo mintis paklausti, kur iš
anų vyrų paveldėtas turtas, bet nesiryžo...

Atrodė, viskas neblogai klo-
jasi. Žmona buvo meili, lipšni, ta-
čiau sykį Jurgis pamatė pirties link
sniege įmintas pėdas.

"Bus vagys mėsa pavogę!" –
kilo pirma mintis. Jurgis atsargiai
prisėlino ir dirstelėjo pro lange-
lį...

Jis ėmė vengti pačios kaip įma-
nydamas. O pėdų aplink pirtį ra-
dosi vis daugiau ir vis iš kitų pusių...

Kartą, ištrūkęs į miesto turgų, Jurgis susi-
tiko buvusį klasioką Moišą ir išsipasakojo
vargus.

- Ui-ui-ui, - užjaučiamai dejavo žydėlis. –
Šuniškas tavo gyvenimas. Ui...

- Aš jau nebežinau, ar man verta sėti? Der-
liaus turbūt jau nebesulauksiu...

- Nusiramink, Jurgi. Tavo moteris yra go-
dus, labai godus. Aš tau padėsiu.

- Grįžo Jurgis namo. Prabėgo savaitė, ta-
čiau jokios pagalbos nesulaukė. Tyliai vienas
sau dūsavo...

Vieną rytą jo pati, pripilusi karšto viralo,
ėmėsi trinkti galvą. Juodi it varnos plunksnos
plaukai virto baltutėliais. Jurgis suprato: eili-
nis žmonos "atsinaujinimas". Vadinasi, jam šia-
me pasaulio vietos nebėra... Viralo valgyti ne-
siryžo.

- Kaip nori... - numykė blondinė virtusi
žmona.

Žmona pasiėmė laikraštį ir ėmė skaityti. Į
duris kažkas pasibeldė. Įėjo vyriškis...

"Šit ir mano našlės vyras, - pagalvojo Jur-
gis, susipildamas sriubą burnon. - Nejaugi ne-
krologą dar prieš mano galą bus išspausdi-
nę. Neapdairu..."

- Pasirašyk, Jurgeli, - kystelėjo žmona po-
piergalį ir nusišypsojo. Jurgis neturėjo jėgų
priešintis ir pasirašė. Pati puolė rinktis daik-
tų. Susikrovė du lagaminus, ir žengdama su
tuo vyrų pro duris, pasiuntė Jurgiui oro buči-
nį. Šis sėdėjo nei gyvas, nei miręs.

Išsėdėjo šitaip iki vakaro, kažin ko lauk-
damas. Atsitokėjęs perskaitė pasirašyto do-
kumento kopiją: "Išsiskiriu savo noru. Dėl
turto pretenzijų neturiu".

Atsivertė laikraštį. Jo viduryje puikavosi
didžiulis skelbimas: "Turtingi arabai ieško
blondinių santuokai..."

Kalendorius

Nuo trečiadienio iki trečiadienio

Saulė tekėjo 6.05, leisis 16.58. Dienos ilgumas 10.53.

Vardadieniai, atmintinos dienos

Trečiadienis, 03.03

Kunigunda, Nonita (Nona), Tulė, Uosis

Ketvirtadienis, 03.04

Daina, Daugvydas, Girmantė, Kazimieras, Vaclova (Vacė).

Šv. Kazimiero – Lietuvos globėjo diena

Penktadienis, 03.05

Giedrė, Klemensas, Liucijus, Vydotas, Virgilijus.

Šeštadienis, 03.06

Karigailė, Koletė, Norvilas, Raminta, Rožė

Sekmdienis, 03.07

Felicija, Galmantė, Rimtautas, Tomas, Torvaldas

Pirmadienis, 03.08

Beata, Gaudvilė, Laima, Vydmimas

Tarptautinė moters diena

Antradienis, 03.09

Dangyra, Dominykas (Domas), Pranciška (Pranė), Visgailė, Žygintas.

KOVO DATOS

Kovo 6 d. sukanka 60 metų, kai Rumpiškėnų km., Kazliškio sen., Rokiškio raj., gimė Algirdas Antanas Kiselis – socialinių mokslų daktaras, Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto direktorius, VU Ekonomikos fakulteto docentas.

Kovo 7 d. sukanka 60 metų, kai Antanas kaimas, Obelių sen., Rokiškio raj., gimė Albinas Sakapilvis – literatas, kaimo rašytojų sąjungos narys.

Kovo 10 d. sukanka 65 metai, kai Rokiškyje gimė Algirdas Marchertas – mechanikas inžinierius, KTU garbės daktaras, Northern Illinoiso universiteto De Kalbe mechanikos inžinerijos asocijuotasis profesorius.

Kovo 17 d. sukanka 75 metai, kai Alksnynėje, Rokiškio raj., gimė Juozas Pučinskas – gydytojas terapeutas, medicinos mokslų daktaras, profesorius.

Kovo 18 d. sukanka 135 metai, kai Aleksandravėlėje, Rokiškio raj., mirė Pranas Savickas – poetas. Gimė 1777 05 18 Užnemunėje.

Kovo 22 d. sukanka 60 metų, kai Rokiškyje gimė Kristina Miliūnienė – vertėja, pedagogė.

Kovo 24 d. sukanka 85 metai, kai Pakerių km., Svėdasų vls., gimė Anelė Ališauskienė – Snukiškytė – poetė. Mirė 1995 09 08 Lukštinuose, Kriaunų sen., Rokiškio raj.

Kovo 24 d. sukanka 20 metų, kai Vilniuje mirė Paulius Širvys – poetas. Gimė 1920 09 06 Padustelyje, Zarasų raj. Dirbo Rokiškyje ir Pandėlyje.

Kovo 27 d. sukanka 65 metai, kai Urlių km., Kamajų sen., Rokiškio raj., gimė Bronius Riauba – fizikos matematikos mokslų daktaras.

Kovo 31 d. sukanka 70 metų, kai Jurkupiūose, Panemunėlio sen., Rokiškio raj., gimė Stasė Šešelgienė – žemės ūkio mokslų daktarė, docentė.

KOVAS – pirmasis pavasario mėnuo. Senovėje nuo šio mėnesio prasidėdavo metai. Pirmosioms kovo dienoms teikiama ypatinga reikšmė.

Manoma, kad pirmosios keturios dienos atitinka metų laikus: pavasarį, vasarą, rudenį, žiemą.

Koks oras bus šiomis dienomis, toks ir atitinkamais metų laikais.

Kovas: sodininko...

Štai jau ir pavasaris. Saulė šildo vis labiau. Jeigu dar nenubaltinome vaismedžių, nedelskime tai padaryti. Ruošiant baltalą, nepamirškime įdėti mėlynojo akmenėlio, ūkiško muilo, staliaus arba silikatinių klijų.

Mėnesio pabaigoje galima išpjaustyti vaiskrūmių pasenusius stiebus. Galima pradėti genėti vaismedžius. Pirmiausia išpjaustykite ligotas, pasenusias šakas. Išpjaukime aplaužytas bei susipynusias, labai tankiai augančias šakas. Pjūvio vietas aptepkime sodo tepalu. Nepalikime ant šaknų mumijų.

Šį mėnesį galima pradėti skiepyti slyvas ir vyšnias. Anksti skiepijant jos geriau prigyja.

Jeigu braškyne telkšo vanduo, nuleiskime jį į griovius.

Senesnių vaismedžių kamienai supleišėja. Plyšiuose žiemoja kenkėjai. Patiesę polietileno plėvelę nugramdykite atplaisšas, kerpes bei samanas ir sudeginkime.

... daržininko...

Pasidarykite daržo sėjos planėlį. Pirmąjį dešimtadienį pasėkite į dėžutes pomidorus. Juos sodinsime gegužės pradžioje į nešildomus polietilenuosius šiltnamius.

Šiltnamiuose paberkime pelenų arba durpių, kad greičiau nutirptų sniegas.

Jeigu turime tinkamai įrengtus inspektus, galėsime sėti kovo viduryje.

Mėnesio viduryje pradėkite daiginti bulves. Bulves galima daiginti negiliose dėžėse,

šviesioje vietoje, 12-15°C temperatūroje. Tokiomis sąlygomis bulvių gumbai sudygsta per 6 savaites.

Sudaigintų bulvių daigai turi būti trumpi ir stori; tik iš tokių galima tikėtis gero derliaus.

Į kiekvieną dėžę dedama po vieną bulvių sluoksnį. Prieš tai į dėžes įberiamas 2-3 cm storio drėgnų durpių sluoksnis. Dedant gumbus reikia žiūrėti, kad daugiausiai akučių turinti pusė būtų viršuje. Daiginimui geriausia tinka vidutinio dydžio, sveiki, gerų ankstyvų veislių bulvių gumbai.

Šildomuose šiltnamiuose pasėkite žalumyninių daržovių.

Paskubėkite įsigyti trūkstančių sėklų.

Patikrinkime, ar daugiamečių daržovių plote nesusikaupė vanduo. Jei taip – nuleiskime.

... ir gėlininko darbai

Tirpsta sniegas, apsinuogina daugiamečių gėlių kereliai, dygsta ir pradeda žydėti pirmosios lauko gėlės – snieguolės.

Sutvarkome veją, kurią negailestingai sugadino kumiai. Vėją patręškime mineralinėmis trąšomis.

Galima karpyti gyvatvores.

Į dėžutes ant palangės pasėjame serenių, petinijų ir kitų vienmečių gėlių.

Pradedame gausiau laistyti kambarinius augalus. Patręšiame mineralinėmis trąšomis.

Jurginų gumbus, kuriuos laikėme rūsyje, užpilkime žemėmis, pastatykite šviesioje, šiltoje patalpoje. Tam tinka įstiklinti balkonai. Negausiai palaistykime. Tokie jurginai lauke daug greičiau sužys.

Daržas ant palangės

Tiems, kas mėgsta valgyti daigintus grūdus, nereikia aiškinti, kad tai gardu ir sveika. Tačiau net jiems galima priminti, kad daiginti galima ir ridikų, liucernos, kitų augalų sėklas. Svarbu žinoti, kad sėklos turi būti ne tos, kur perkamos sodinimui darže. Vandeni, kuriuo užpiltos sėklos, reikia keisti kiekvieną dieną, o pačias sėklas perplauti, kad neatsirastų gleivių, pelėsių, ligas sukeliančių grybelių. Sėklos pradeda dygti trečią-ketvirtą dieną. Tinka 1-1,5 cm aukščio daigeliai.

Prisidaiginę ridikų, kviečių, sojos, kukurūzų, sezamo, žirnių, sukaupsite vitaminų E, A, D, K, C atsargas.

Vasara, kai aplink žalia nuo augalų gausybės, toks "daržas" nebūtinas. Tačiau kitais metų laikais verta pasirūpinti, kad nestigtų įvairiausių grūdų, sėklų atsargų žaliems gležniems daigeliams, kurie organizmui – tikra palaima. Ypač jie tinka salotoms pagardinti. Daigų puokštelė maža, o sveikatos dovanoja daug. Pamėginkit pasveikinti savo organizmą ir taip.

Puslapį parengė Rasa Čižauskienė

Anekdotai

Naktį šeimai niekaip nepavyksta paguldyti ir užmigdyti mažylį.

- Gal aš jam ką nors padainuosiu? – sako žmona.

- Na, kam taip iš karto. – Pabandyk, su juo geruoju.

Gatvėje laidotuvių procesija. Vienas praeivis klausia kito:

- Gal žinote, ką čia laidoja?

- Kažkokį artistą.

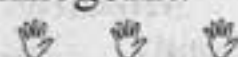
- Jis mirė? O aš ir nežinojau.

- Tikriausiai mirė, jei tik čia ne generalinė repeticija.

- Žinote, profesoriau, aš visą laiką sapnuoju, kad esu profesorius. Ką daryti, kad tai taptų realybe?

- Mažiau miegoti.

Dėstytojas guodžiasi savo kolegai:
- Na ir kvaili tie mano studentai! Vieną kartą aiškinu – nesupranta, kitą kartą aiškinu – nesupranta. Trečią kartą aiškinu, pats viską supratau, o jie nesupranta.

Susitinka du studentai.

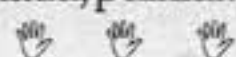
- Nežinau, kaip pranešti tėvams, kad neišlaikiau egzamino, – sako vienas.

- O tu nusiųsk telegramą: "Nieko naujo".

Dvi pažįstamos išeina iš kino teatro ir viena kitai sako:

- Jau ketvirtą kartą žiūrėjau šį filmą ir turiu tau pasakyti, kad šiandien aktoriai vaidino, kaip niekada, puikiai!

Guli alkani studentai bendrabutyje ir kalbasi:

- O ką, jeigu mes čia kiaulę užsiaugin-
tumėm? Mėsos, lašinių būtų...

- Tu ką? Smarvė, purvas, nešvara...

- Nieko, ji priprastų...

Troleibuse sėdi senutė, o šalia stovi lie-
sas, išvargęs studentas.

Mielasirdė senutė klausia:

- Ko tu, mielas, toks paliegęs?

- Tai kad mokytis labai sunku, – guo-
džiasi studentas.

- Tu tikriausiai pirmūnas! – su pagarba
ištaria senutė.

- Ne, aš ne pirmūnas, – atsidūsta jau-
nuolis ir pasitaiso per ranką permestą liet-
paltį.

- Stovėti tau tikriausiai labai sunku.
Duokš, nors lietpaltį palaikysiu.

- Čia ne lietpaltis, čia mano draugas Va-
sia. Štai jis pas mus – pirmūnas.

Dažniausi atsakymai, kuriuos viršin-
ko sekretorė telefonu pateikia klientui:

Iki pietų:

- Jo dar nebuvo.

- Jis tuoj tuoj prieis.

- Jis ką tik skambino, kad truputėlį už-
truks.

- Jis buvo čia, bet išėjo.

- Jis pietauja.

Po pietų:

- Jis tuoj bus.

- Jis dar negrižo. Ką jam perduoti?

- Jis yra kažkur čia. Jo kepurė vietoje.

- Taip, jis čia buvo, bet vėl išėjo.

- Negaliu jums pasakyti, ar jis dar grįš,
ar ne.

- Jis jau išėjo: jo darbo diena jau bai-
gėsi.

Striptizo bare šoka mergina. Nugriau-
dėja šuvis... Nukrinta liemenėlė. Atsi-
stoja vyras ir sako: "Bilas Džonas, Tek-
sasas, meistras". Visi paploja ir žiūri į
merginą toliau. Vėl šuvis... Nukrinta
kelnaitės. Atsistoja kitas vyras: "Endis
Hameris, profesionalas"... Žiūrovai pa-
ploja, toliau žiūri į merginą. Vėl nuaidi
siaubingą garsą skleidžiantis šuvis...
Mergina krinta negyva. Atsistoja amba-
las 7x8: "Batiukas Tarasas, Ukraina, mė-
gėjas"...

- Berniuk, berniuk, ko tu taip verki?
- Mama visus katinėlius paskandino...
- Na, žinoma, tai didelė nelaimė, bet
tu nesirūpink...

- Bet kodėl man nė vieno nuskandint
neleido...

Pliaže susitinka mažas berniukas ir
maža mergytė. Berniukas:

- Nutraukė?

- Ne...

- Pametei?

- Ne...

- Taip ir buvo?

- Aha...

- Keista konstrukcija...

**Rokiškio
PRAGIEDRULIAI**

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail: pragiedruliai
@post.omnitel.net

Leidėjas UAB

"Rokiškio pragiedruliai" Vygandas Pranskūnas

Indeksas 424

2 spaudos lankai.

**Laikraštis leidžiamas
trečiadieniais ir
penktadieniais**

Tiražas 6025 egz.

Redaktorius

Vygandas Pranskūnas

Tel. 51532

Redaktoriaus pavaduotoja

Rasa Čižauskienė Tel. 51354

Korespondentas

Stanislovas Varneckas Tel. 51354

Buhalterė

Antanina Šapranauskienė Tel. 51354

Leidybos centras:

Jolita Kaškevičienė,

Giedrius Šimėnas Tel. 51354

Rankraščiai negražinami

Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako
Skelbimai ir prenumerata
redakcijoje priimami
darbo dienomis

Prenumeratos kaina:

1 mėn. - 6 Lt;

3 mėn. - 18 Lt;

6 mėn. - 36 Lt.

Pristigo pinigų mokytojams

Vygandas Pranskūnas

Šiomet rajono Švietimo tarnybos įstaigoms pagal biudžeto išlaidų sąmatos projektą reikia per 29 mln. litų (18129,8 tūkst. Lt darbuotojų atlyginimams, 5438,9 tūkst. Lt atskaitymams į biudžetą, 5577,5 tūkst. Lt kitoms išlaidoms). Tuo tarpu skirta šiek tiek daugiau nei 20 mln. Pernai švietimo įstaigoms buvo skirta 47,5 proc. rajono biudžeto lėšų, šiemet - 47,2 proc. Todėl vasarį pedagogams nebuvo mokami avansai, vėlavo atlyginimai. Be kita ko, metų pradžia visuomet būna sunki, nes pirmaisiais mėnesiais biudžetas tradiciškai gauna mažiau pajamų. (Ypač valstybės biudžetas kenčia šiemet ir, ko gero, dėl padidintų akcizų benzinui, dyzeliniam kurui, tabako ir kitiems gaminams).

Švietimo tarnybos vadovas Rimantas Šinkūnas, surengęs spaudos konferenciją, aiškino, kad bankas blokavo švietimo sąskaitą ir pinigus pirmiausia pervedė Valstybinei mokesčių inspekcijai bei "Sodrai". Vadovas sakė, jog nieko nuostabaus, kad pablogėjo finansinė padėtis, nes kitaip ir negalėjo būti, kai pedagogams atlyginimai padidinti, o biudžete švietimui numatyta mažiau lėšų. Jis taip pat paminėjo, kad, palyginti su kitais apskrities rajonais, mūsų kaimo mokyklos pačios mažiausios, tuo tarpu skaičiuojant 1000-čiui gyventojų pas mus mokytojų yra daugiausia.

R.Šinkūnas įsitikinęs, kad, reorganizuojant mokyklas, sumažinus etatus, sujungus klases mažakomplektinėse mokyklose ir t.t., "galbūt pavyktų išgyventi iki gruodžio".

Antrasis indėlių atkūrimo etapas

Nuo vasario 25 dienos atkurtomis santaupomis laisvai disponuoti gali 85 metų sulaukę asmenys. Tiesa, jei tiek metų jiems sukaks iki šių metų gegužės 11 dienos.

Nuo balandžio 1 dienos atkurtuosius indėlius Lietuvos taupomojo banko Rokiškio skyriuje galės atsiimti daugiavaikės šeimos, auginančios keturis ir daugiau vai-

kų, taip pat antros grupės invalidai.

Nuo gegužės 12 dienos santaupas galės atsiimti 70-mečiai, o tie, kuriems 70 metų sukanka po gegužės 12 dienos, - po mėnesio nuo gimimo dienos.

Kaip ir anksčiau, gyventojai galės dalyvauti trijų arba šešių mėnesių taupymo programoje. Jiems bus mokamos 1,5-3 punktais didesnės palūkanos.

Prekybinės veiklos patentai galios visoje šalyje

Nuo kovo 15 dienos smulkieji verslininkai galės įsigyti patentą, suteikiantį teisę parduoti prekes, kurios bus perparduodamos.

Nuo šiol visoje Lietuvoje galiojantis vieningas prekybinės veiklos lauko prekyvietėse patentas suteiks teisę parduoti prekes, kurios bus perparduodamos. Toks patentas kainuos nuo 1200 iki 3000 litų.

Prekių įsigijimo dokumentu bus laikomas prekių pirkimo - pardavimo kvitas, kurio formą nustatys ministerija, arba PVM sąskaita faktūra. Šiuo patentu prekybos vietoje kartu su jį įsigijusiu asmeniu galės naudotis ir patente įrašytas vienas jo šeimos narys - sutuoktinis, tėvas, motina ar vaikas nuo 14 metų.

Patentininkai įplaukų ir išlaidų apskaitą turės tvarkyti laisvos formos žurnale, registruotame mokesčių inspekcijos skyriuje.

Jeigu asmens, įsigijusio prekybinės veiklos lauko prekyvietėse patentą, suteikiantį teisę parduoti prekes perpardavimui, įplaukos (be PVM) per mėnesį didesnės nei 10000 Lt, reikia mokėti papildomą patento mokestį, kuris turi būti sumokėtas per 3 darbo dienas.

Asmenys pagal šiuos patentus verstis galės tol, kol įplaukos iš šios veiklos (be PVM) pasieks 100000 Lt. Tada bus laikoma, kad jų patentas nustojo galioti. Naujas patentas bus nebeišduodamas, o prekių likučius jie galės realizuoti įsigiję kitos rūšies prekybinės veiklos patentus.

Keturių poilsio dienos

Vyriausybės sprendimu ši šeštadienį, kovo 6 -ją, dirbsime vietoj kovo 12 -osios. Tad Kovo 11 -ją, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną, galėsime švęsti net keturias dienas.

Pirmoji laida

Panevėžio Andriaus Domaševičiaus aukštesnioji medicinos mokykla išleido pirmąją socialinių darbuotojų laidą. Įgijusios pedagoginių, teisinių, psichologinių žinių, mokyklą baigė 36 diplomantės, tarp jų ir panemunėlietė Irita Spundzevičienė, gamybinę praktiką sėkmingai atlikusi Rokiškio psichiatrijos ligoninėje.

Per 58 mokyklos gyvavimo metus diplomai jau įteikti 10012 studentų.

Autobusų stotelėje sužalota moteris mirė

"Rokiškio pragiedrulius" 12 - me numeryje rašėme apie autoįvykį, kai Respublikos gatvės slidžioje, nuo sniego nenuvalytoje, autobusų stotelėje buvo sunkiai sužalota moteris. Kaip ji pateko po autobusu, nematė nei vairuotojas, nei konduktorė, nei keleiviai. Sužalota moteris iš Rokiškio ligoninės buvo išvežta į Panevėžį. Vasario 18 -ją, po dešimties dienų nuo nelaimės, Ona Karpavičienė, gimusi 1926 metais, mirė.

Rokiškio rajono policijos komisariato Tardymo poskyrio tardytojas Renatas Kvedaravičius redakciją informavo, kad kol kas negauta medicinos ekspertų išvada. "Kai ji bus gauta, skirsime kompleksinę (autotechninę ir medicinos) ekspertizę, atliksime kitus tardymo veiksmus ir tik paskui spręsimė, ar kelti baudžiamąją bylą autobuso vairuotojui", - sakė tardytojas.

Privalomas draudimas – parama ar ?..

Ne pirmą dieną važiuojantieji šneka apie vairuotojų ir transporto priemonių privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą. Tokio draudimo įvedimas nustatytų žalos, padarytos tretiesiems asmenims bei jų turtui autoavarijos metu, atlyginimo tvarką.

Vygandas Pranskūnas

Nukentėjusiojo nuostoliai būtų padengti iš draudimo kompanijos lėšų. Pagal statistiką, apie 80 proc. avarių kaltininkų yra nemokūs – neturi lėšų žalai atlyginti. Jeigu, sakykim, kuris nors vairuotojas su senutėliu automobiliu gerokai stukteli į beveik naują ar naują automobilį, kurių dabar Lietuvoje vis daugiau, tai jam atlyginti nuostolius, net ir antstoliams pardavus kaltininko turtą, maža šansų. Tokiu atveju nukentėjusįjį iš keblios situacijos gelbėtų draudimo kompanija. Tiesa, ne ji užjausdama ar dėl to, kad iš kitų draudimo rūšių būtų sukaupti kalnus pinigų ir nežinotų, kur juos dėti.

Numatoma, kad kiekvieno automobilio savininko išlaidos privalomai civilinės atsakomybės draudimo įmokai sudarys apie 5 proc. vidutinio darbo užmokesčio per mėnesį. Vadinasi, metinis mokestis gali būti ir 300, ir 400, ir dar daugiau litų. Šitaip "reketuodamos" vairuotojus, draudimo kompanijos, matyt, stengsis pagerinti ne itin kokią savo finansinę padėtį. Dabar civilinės atsakomybės draudimu draudžiasi apie 10-15 proc. vairuotojų. Tai labai nedaug, žinant, jog Lietuvoje važinėja per 1 mln. automobilių. Nelaimių vis daugėja, draudimo kompanijos patiria nuostolių. Privalomasis draudimas kompanijoms vėl, ko gero, leistų suklestėti.

Šiokia tokia paguoda vairuotojams, kurių kišenės ne per daug išsipūtusios nuo storų piniginių: privalomasis civilinės atsakomybės

draudimas mūsų šalyje turbūt įsigalios tik nuo kitų metų pradžios, o ne šiemet, kaip buvo numatyta. Taigi mažas pajamas gaunantys piliečiai per metus galbūt sukaups tuos kelis šimtus litų...

Ką apie vairuotojų ir transporto priemonių savininkų privalomąjį civilinės atsakomybės draudimą galvoja rokiškėnai, ne pirmus metus sėdintys prie automobilio vairo?

Petras BLAŽEVIČIUS, rajono Kultūros tarnybos vadovas:

- Vienaip galvojant, draudimas turėtų būti tik savanoriškas. Turiu nenaują automobilį, anksčiau jį draudžiau, dabar jau ne. Kiek prisimenu, nebedraudžiau todėl, kad nebebuvo taikomos lengvatos.

Kita vertus, privalomas draudimas vairuotojams galbūt ir naudingas. Maža kas kelyje gali atsitikti. Be to, esu įsitikinęs, jog tai vairuotojų drausminimo priemonė.

Vytautas SKETERIS, advokatas:

- Aš manau, kad toks įstatymas reikalingas. Iš darbo praktikos žinau ne vieną atvejį, kai neapdraustajam niekas patirtos žalos neatlygino. Prisimenu, prieš vieno vaikinio automobilį į kelią išbėgo briedis. Nukentėjo vairuotojas, o keleivis žuvo, žuvusiojo tėvas automobilio savininko paprašė atlyginti žalą. Teismas priteisė atitinkamą pinigų sumą. Vairuoto-

jas nebuvo kaltas, nes nei greičio viršijo, nei avarijos vietoje įspėjamasis ženklas, kad ten laksto miško žvėrys, stovėjo. Spėju, jei vairuotojas būtų apsidraudęs, galbūt žalą būtų atlyginęs draudimas.

Suprantama, kas rengia įstatymus, labiau žvelgia iš savo varpinės. Draudimo kompanijos, aišku, nenori prarasti pinigų. Į šio įstatymo projektą nesigilinau, tačiau manau, jog jame draudimo mokestis diferencijuotas.

Gita ČEČIENĖ, Rokiškio sporto mokyklos trenerė:

- Atsižvelgiant į tai, kokia mūsų ekonominė padėtis, kokius gauname atlyginimus, privalomojo draudimo mokestis yra per didelis. Žmogui turėtų būti palikta garantija, kad jis, atidavęs "duoklę", neliktų basas. Tačiau toks draudimas reikalingas. Jis yra daugelyje Europos valstybių.

Šiek tiek susipažinau su įstatymo projektu. Skačiau, kad mokestis priklausys ir nuo vairuotojo stažo. Kuo jis didesnis, tuo mokėti reikės mažiau. Pasiskaičiavau, kad man teks pakloti apie 500 litų. Tai labai daug.

P. Blaževičius.

Krikščionys demokratai paminėjo savo šventę

Šeštadienį rajono savivaldybės salėje Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) Rokiškio skyriaus nariai paminėjo šios partijos atkūrimo dešimtmetį. Į minėjimą susirinko gausokas būrys partijos aktyvistų, taip pat svečiai - LKDP valdybos pirmininkas, Seimo narys Kazimieras Kuzminskas su žmona, Seimo narys Petras Šalčius, LKDP Panevėžio regiono pirmininkas, vienas iš kandidatų į Seimo narius kovo 21 d. vyksiančiuose pakartotiniuose rinkimuose Vitalijus Satkevičius, Konservatorių partijos (TS) Rokiškio rajono skyriaus pirmininko pavaduotojas Virgilijus Strazdas, Centro sąjungos rajono skyriaus pirmininkas Gediminas Matiekus ir kiti.

Vygandas Pranskūnas

Minėjimo pradžioje Rokiškio bažnyčios diakonas Saulius Keras, pasidžiaugęs, kad daugėja jaunimo, kuriam svarbi krikščioniškosios Lietuvos ateitis, pakvietė susikaupimo maldai. Po to savo programą parodė Rokiškio muzikos mokyklos mokytojai ir mokiniai.

LKDP rajono skyriaus pirmininkas Tadeušas Chadyšas priminė partijos nuėitą kelią, kalbėjo apie rokiškėnų darbus ir siekius. Jis sakė, kad kitų metų balandžio 20 dieną bus paminėtas ir partijos rajono skyriaus atkūrimo dešimtmetis. Na, o į steigiamąjį susirinkimą rokiškėnai buvo suėję 1990 metų liepos 1 dieną. Jei 1992 metais skyrius turėjo per 100 narių, tai dabar jų yra 290. Krikščionys demokratai jau dvi kadencijas turi keturias vietas rajono taryboje, o Antanas Slesariūnas antrą kartą buvo išrinktas rajono mero pavaduotoju. 1998 -ųjų lapkritį įkurtas jaunųjų krikščionių demokratų skyrius.

K.Kuzminskas prisiminė, jog rokiškėnai buvo pirmieji, išvydę tankus, pirmieji, patyrę tremtį. Taip atsitikė todėl, kad "esat ant rubežiaus". Jis kvietė ir dabar būti susikaupusiems, nes "Sibiro tai-

ga tose vietose, kur iškirto lietuviai, vėl bebaigianti ataugti". Tai jis įsitikino savo akimis. Kalbėtojas pažadėjo "iki galo" iš-

Seimo narys Petras Šalčius sveikina T.Chadyšą ir A.Kaupienę.

laikyti sąjungą su konservatoriais, nors ir yra visokių tarpusavio nesutarimų. Svečias sakė, jog dabar bandoma įvairyti pleišimą tarp Prezidento, Seimo ir Vyriausybės, tačiau pasidžiaugė Prezidento žodžiais, kad jokio pleišto jis nematęs. K.Kuzminskas, pagal profesiją chirurgas, "brūkštelėjo" spaudai, kuri, anot jo, maitinti vien bėdymus ir šaudymus, tačiau nepastebinti gerų dalykų, kurių Lietuvoje yra ne tiek jau mažai.

V.Satkevičius trumpą sveikinimo žodį baigė savo kūrybos eilėraščiu. P.Šalčius kalbėjo apie mokytojų atlyginimus, kairiųjų politinių jėgų mėginimą į kontrolieriaus postą "prastumti" K.Lapinską, ne taip rašančią spaudą. G.Matiekus tvirtino, kad jų partijoj dauguma - taip pat krikščionys bei demokratai. "Nežinia, kokia bus Dievo valia artėjant rinkimams, tačiau vadovaukimės patarle: "Nespjauki-

me į šulinį, iš kurio gali tekti atsiger-ti", - šitaip baigęs sveikinimo žodį, centristų vadas T.Chadyšui įteikė gėlių ir dovaną.

Minėjime taip pat kalbėjo V.Strazdas, A.Slesariūnas, viena pirmųjų atkurto LKDP rajono skyriaus narių Aldona Jurgelionienė.

Partijos pažymėjimai įteikti Antanai Šniokienei, Danutei Medelskienei, Aušrai Vingelienei. Pažymėjimas išrašytas ir minėjime nedalyvavusiai Obelių kuopelės pirmininkei Irenai Tervydienai.

Pabaigoje susirinkusieji sugiedojo Lietuvos himną.

Autoriaus nuotraukos

Gėlės - LKDP valdybos pirmininkui Kazimierui Kuzminskui.

Viena pirmųjų LKDP rajono skyriaus narių Aldona Jurgelionienė.

XV Lietuvos profesionalių teatrų festivalis "VAIDINAME ŽEMDIRBIAMS"

A. Bausys Veršio sapnas (Komiška saktmė)

Veiksmas vyksta Aukso amžiaus Lietuvoje

Režisierius – *Valdas Pranulis*
Dailininkas – *Rimas Driežis*
Kompozitorė – *Snieguolė Dikčiūtė*

VAIDINA:

Kristupas Žalčiūnas, muzikantas –
Saulius Čėpla

Laima Perkūnaitė, jo Siela, vėliau –
žmona – *Rasa Kulytė*

Marija Žalčiūnienė, jo motina –
Audra Šakalienė

Morta Žalčiūnaitė, jo sesuo –
Karina Metrikytė

Kipšas Ragaila, velnias –
Aivaras Koverka

Feliksas Kipšauskas, velnias –
Darius Rakauskas

Rapolas Smičiulis, gizelis –
Naglis Striška

Ponia Vožkmantauskienė –
Irena Kriauzaitė

Jonas Vakarīs, kaimynas –
Leonas Ciunis

Petras Rytelis, kaimynas –
Dainius Vengelis

MUZIKANTAI:
Snieguolė Dikčiūtė
Eirimas Velička

Pradžioje buvo muzika ir ta muzika buvo lietuvių liaudies. Tasai, kurs norėdavo ją groti, turėdavo gimdamas atsinešti į pasaulį smuiko raktą. Žmogus privalėdavo surasti tėvo paslėptą lobį, susitikti savo Sielą, gauti iš jos rankų smuiką, susidoroti su velniais, o jau tada – groti. Groti taip gražiai, kad Siela nustotų skaudėjus ir būtų galima ją vesti. Kaip žinia, niekas negroja savo paties vestuvėse – užtat būdavo privalu visą smuikavimo mokslą perduoti Gizeliui. Kartais jisai begrodamas sutraukydavo visas stygas ir Muzikantui tekdavo prašyti, kad Gizelis

jį sukapotų į gabalus, pakastų, o po devynių metų – iškastų vėl, amžinam gyvenimui, kartu su savo Siela. Gerai, kad Gizelis visuomet būtų mokėdavęs skaičiuoti iki devynių...

Beje, gal visai ir ne taip būdavo, bet tol, kol bus muzika, tol atrodys, kad šitaip ir reikia... Kaip visados, taip ir dabar mes tebegyvename sakmių, legendų ir pasakų valdomoje karalystėje. Ne tiek svarbu, kad ne kas dieną ir ne kas valandą mes tai jaučiame – vis tiek tos mūsų saktmės ir ta muzika tebėra svarbiausias mūsų širdies mokslas, tai, kas jungia visų mūsų sielas...

Šikart pažvelkime iš vidaus į mūsų prigimties teatrą, išgirsim iš vidaus tą mūsų sielų muziką... Gal mes dar galim groti mūsų sielom taip, kaip dangus groja paukščiais, o saulė – augmenim?

Šią Vilniaus senamiesčio teatro pastatytą saktmę kviečiame žiūrėti kovo 7 d. 17 val.

A. Blokas "Likimo daina"

Režisierius *Donaldas DUŠKINAS*

Savita rusų poeto interpretacija siūlo kitaip pažvelgti į patį kūrinį, ir į jame gvildenamas mintis. Šis spektaklis leidžia spektaklio kūrėjams ir žiūrovams dar kartą atsidurti toje gyvenimo kryžkelėje, kurioje žmogus pats privalo atsirasti savo kelią, dar kartą išgyventi tą akimirką, nuo kurios visi žmogaus veiksmai, žmogaus likimas tampa priklausomi tik nuo jo paties.

"Keistuolių teatro" spektaklis įvyks kovo 8 d. 18 val.

Ž. B. Moljeras "Tariamasis ligonis"

Režisierius *Rimantas Teresas*

Šmaikštus, taiklus, subtilus didžiojo prancūzų dramaturgo Ž. B. Moljero (1622-1673) juokas ir šiandien sugeba išjuokinti reginių ir renginių išlepintą žiūrovą. Jo "Tariamasis ligonis", taip kruopščiai besirūpinantis savo sveikata ir dedantis visas pastangas gyvenimui prailginti, visiškai nemato, kas dedasi aplinkui. Todėl tuo naudojasi ir jį mulkina visi, kas netingi: daktarai ir žmona, notaras ir tarnaitė. Visi turi naudoti, kadangi jis "melžiama karvė", tariamas ligonis, kurį supa tokie tariami daktarai, tariama meilė, tariami santykiai, kas ypač aktualu mūsų dienai, pilnai sąlygiškumų bei moralinių normų nestabilumo.

Vaidina: *R. Urvinis, L. Kondrotaitė, E. Koriznaitė, L. Sėdžius, G. Urbonavičiūtė, J. Garliauskas, R. Jansonas, E. Ka-*

činskas, J. Tamošiūnas, A. Keleris, R. Pazikas, E. Grigaliūnas, D. Juzėnas.

Spektaklio pertraukos metu vyks nemokama firmos "Eastcon" loterija. Jūsų laukia įvairūs prizai.

Juozo Miltinio dramos teatro spektaklio pradžia kovo 10 d. 18 val.

L. Jakimavičius, J. Pocius "Signataras"

Režisieriai *A. Latėnas ir K. Smoriginas*

Petras Klimas, Bernardo/ slapyvardis – Antanas Korizna/ areštuotas kaip liaudies priešas. Praeityje buvęs buržuazinės Lietuvos diplomatas, ilgametis pasiuntinys Prancūzijoje...

Spektaklis skirtas prisiminti Lietuvos Nepriklausomybės akto paskelbimą.

Valstybinis jaunimo teatras jį parodys kovo 11 d. 17 val.

Pro atvira langa

Rimtu, ironišku ir linksmu žvilgsniu

Vygandas Pranskūnas

Rytą ji dar nieko nenujautė, net mintis tokia nebuvo užklydusi. (Vargu ar kas, tik atsikėlęs, apie tai pagalvoja).

Kiekvieną ankstyvą rytą gelia sąnarius; ji buvo prie to pripratusi, kaip ir prie daugelio kitų senatvės požymių. Ji blaiiviai, be nereikalingo ašarojimo ar sunkių atodūsių suprato, kad nebejaunystė, ir gyveno susitaikiusi su skausmais bei kitomis negaliomis, net kiekvienas kryptelėjimas, kiekvienas žingsnis, paremtas lazda, buvo apskaičiuotas, iš anksto numatytas.

Užmarštyje pasiliko laikai, kai be reikalo galėjo lakstyti pirmyn ir atgal, kelti dulkes plūktoje asloje ar nuo atlydžių iki šalnų kapstyti smėlingoje žemėje. Dabar viskas kitaip, jaunystės šėlas ištirpo atminties miglose, liko išglėbė, papurtę raumenys, net ne raumenys tikrai matine oda aptemta poskystė masė, greičiau ne aptemta, o nerūpestingai užklota susigarankstijusiu, supleišėjusiu skuduru.

Ji suprato savo senatvę, bet tą rytą nieko apie ją negalvojo, nes jautėsi taip,

kaip ir ankstesniais įprastais senatvės rytais.

Išėjusi į lauką, nubrido per gilų sniegą ligi tvartelio. Šunelis Sargis pasitiko pasistiebęs ant užpakalinių kojų, iškoręs liežuvį siekė jos ranką, bet, be lazdos, ji nieko jose neturėjo, todėl tepasakė:

Stovėdama greta apimusi šuns, norėjo įžiūrėti tos gyvenvietės fabriko kaminą, bet tai buvo bergždžios pastangos.

Sūnus po tėvo mirties ne kartą kvietė pas save, bet čia buvo jos visos turtas: obelys, vyšnios, vėjų nugairintas kalnelis, ant kurio geltonavo trobelė.

Net ir šandienos sniegas buvo jos, o po juo - ir smėlinga žemė. Tik su rimtu reikalu bevarstomos durys ir neilgai vakare beblykčiojant žiburys lange irgi jos. Čia gyveno jos tėvai, ji, jos vyras ir sūnus. Ne, neįmanoma buvo palikti kiemo be žmogaus. Kai jau visai nieko nebeliks, iš-

Senutė ir lazda

- Eik, eik sau.

Šuo buvo dar ne toks senas, todėl vėl šokčiojo priešais ją, kai ji grįžo atgal į trobą. Išplovusi puodą, supylė vakarykštės sriubos tirščius į metalinį dubenėlį ir išnešusi pastatė ant šuns išbėginėto sniego. Sargis apšerkšnįjusi snukiu graibstė šaltus barščius; jam gal norėjosi kaulo, bet jo neragavo jau treji metai - nuo pat šio kiemo šeimininko mirties. Senutės sūnus dar anksčiau buvo palikęs trobelę ir ramiai sau gyveno už keturių kilometrų darbininkų gyvenvietėje.

laukės obelys ir vyšnios, o vėjas išdaužys paskutinį trobos stiklą - tikrai tada ramia sąžine bus galima leisti, kad koks sentimentalus prašalietis ištartų: "Štai čia Laukiai gyveno..."

- Vargu ar tau, mama, tada tie žodžiai bebus reikalingi, - sakė sūnus.

- Todėl ir niekur neisiu, - spyresi ji. - Nenoriu, kad kas taip pasakytų man gyvai esant.

- Bet sunegaluosi - ir niekas neži-

Nukelta į 8 psl.

Senutė ir lazda

Atkelta iš 8 psl.

nos, - kartojo jai sūnus. - Gyventum pas mane - jokių rūpesčių. Anūkes dar pažiūrėtum...

"Ko man mirti", - galvojo ji.

- O jei kas, - pasakė, - besiu šita lazda į langą - ir tu išgirsi.

- Neišgirsiu taip toli, - tikino sūnus, - neišsigalvok, mama.

Tačiau ji nenuėjo paskui sūnų keleliu, kuris, pasišokčiodamas ant kalvėlių, raitėsi ligi darbininkų gyvenvietės. Kaip ji galėjo nueiti, palikti savo tėvų ir savo dienų atminimą, iš kiekvienos kertės atplevenantį pažįstamą kvapą, čia prakvatus džiaugsmus ir prasiūruotus skausmus, palikti visą gyvenimą? Kad paskui kažkas pasakytų: "Čia gyveno". Ji labiausiai bijojo tų žodžių, nes jai atrodė, kad jie reiškė neaiškia, gal net niekingą žmogaus baigtį, ant kurios galima būtų atsistoti mėšlinais batais.

Ta baimė ją sulaikė nuo sūnaus kvietimo.

Ji norėjo atrišti šunį ir įsivesti į trobą, bet paskui pamanė, kad nėra ko praptinti. Šalnojo gražus sekmadienio rytas, retas toks šią žiemą. Iš skaudžiai baltų sniego vėpūtnių stiebėsi juodi medžių kamieniai. Kur pažiūrėsi - tos dvi spalvos. Viena kitą stumiančios, bet drauge ir derančios. Kaip gyvenimas ir mirtis. Nėra gyvenimo be mirties ir nėra mirties be gyvenimo, - suprato ir staiga išsigando savo minties.

Grįžusi į trobą, įpūtė krosnyje ugnį. Ji traškėdama spjaudė kibirkštis; jos geso čia pat, lyg krintančios žvaigždės. Pasiremddama lazda, senutė atsistojo nuo pakuros, pašlavė grindis, ant kurių gulė ugnies atšvaitai. Kuitėsi po trobą seno žmogaus spartumu, pailsindama sąnarius ant marga lovatiese uždengto guolio.

Vieno tokio pasisėdėjimo metu pajuto nykią tuštumą. Net nuo krosnies sklindanti šiluma tartum kažkur pranyko. Akyse ėmė mirguliuoti, bėgti spal-

voti vaivorykštės ratilai, jos troba plaukė mėlyna erdve, skriejo virš žiedais apsiplusių vyšnių ir obelių, ji sėdėjo lyg prie vairo ir pro mažą langelį žiūrėjo į priekį. Štai tas gyvenvietės kaminas. Dieve, koks jis mažytis! O bijojo, kad skrisdama neužkliūtų. Kaip dabar ji suras sūnaus namą; jie visi lyg degtukų dėžutės, o sakė - didelis ir gražus, vietos visiems užteks. Kad tik nepralėktų. Kaip dabar atskirti, kur tavo sūnaus, kur kieno kito - visi jie vienodai mažyčiai ir pilkšvi pro debesų kaldras. Ne, ji nepralėks, ji prisiminė sutartinį ženklą: suduos lazda į langą, sūnus pamatys saulėje blykčiojant šukes ir pasikels jos pasitikti. Bet kur ta lazda, ne jau bus iškritusi pro plyšį grindyse? Taip, ji tenai, ant to balto debesies užsikabinusi, vėjas tik tavaruoja į šalis. Kad tik nenukristų, nes tada jau viskas, viskam viskas, beorė tuštuma išsilies aplinkui, ir ji amžių amžius dūlės toje bespalvėje, besvorėje nykumoje, kur nebus jau nei valandų, nei dienų, niekas tavęs nepašauks ir niekas neišgirs. Tai bus amžinas išėjimas. Todėl ji iškiša ranką ir stengiasi nučiuopti lazda. Tuoju, tuoju, sūnau! Bet lengvutis debesėlis šokteli aušty, o ji lekia pro šalį, lekia pašėlusiu greičiu, lekia, lekia...

Ji atmerkė akis, bet nesuprato, ar ryto brėkšma, ar vakaro pilkumas sklendė po kambarį. Gal į trobą virto kamuoliai dūmų, nes krūtinėje buvo trošku ir širdis plėšte plėšėsi iš jos. Ji prarado laiko ir erdvės nuovoką, vis dar lyg kažkur skriejo, kol staiga atsitrenkė į nematomą ir nepačiuopiamą sieną, akimirka stabtelėjo ir pajuto virš savęs sūnaus akis.

- Tu išgirdai? - krustelėjo jos sukepusios lūpos.

- Ką, mama? - paklausė sūnus, bet jos sustingęs žvilgsnis jau slydo kažkur pro šalį.

- Kas čia gyveno?

- Čia? Kažkokia keista senutė, kuri nuo mirties norėjo apsiginti lazda.

Rasa Čižauskienė

Pavasareja... Ilgėjant dienai vis labiau pajunti, kad greičiau pasimiršta nesėkmės ir daug ką gali pradėti iš naujo.

Pabuskime iš žiemos miegų, užmirškime nemalonumus ir drąsiai kibkime į naujus darbus. O jei kas prieštarauja, kad negali linksmiau žvelgti į gyvenimą, nes trūksta pinigų, nėra sveikatos, persekioja nelaimės, atsakykite, kad gebėjimas džiaugtis paprastais dalykais yra tikriausias sielos balzamas. Vien nusišypsoję, tampame mielesni patys sau ir kitiems.

Ksavero Bagdono nuotrauka

Turint duonos, norisi ir dainų

Janina Liolienė

Pramogų verslo ekspertai, populiarių šalies muzikos grupių vadybininkai kartu su leidybos direktoriais sutaria – šalyje populiarios muzikos krizė. Žmonės, ypač provincijoje, rečiau eina į populiarių grupių koncertus, sumažėjo lietuviškos muzikos kasečių ir kompaktinių plokštelių pardavimas. Anot leidybos firmos "Bomba Records" direktoriaus Vytauto Juozapavičiaus, lietuviškos produkcijos perkamumui sumažėjus 30-60 proc., muzikantai neuždirba pakankamai pinigų, įrašų studijos didina įkainius, o leidybos firmos dažnai vėluoja sumokėti honorarus.

Respublikiniuose spaudo leidiniuose paskaičius tokias nelinksamas prognozes, radijo laidose paklausius interviu su virkaujančiais populiarių grupių atlikėjais, "Rokiškio pragiedruliai" pasidomėjo, kokia padėtis Rokiškyje. Nacionalinės premijos laureatui satyrikui J. Erlickui Vilniuje pristatinėjant savo neseniai išleistą dainų kasetę "Lėkit, baltieji", apilankiau keletą muzikos įrašais prekiaujančių vietų. Tikslas – sužinoti, kaip greit naujovės pasiekia mūsų miestą.

"Trijų lašų" prekybos centre pardavėjas prisipažino tokios kasetės dar nežinantis. Turgavietėje audioprodukcija prekiaavo trys prekeiviai. Vaikinas, įsikūręs prie turgaus įėjimo, apgailestavo naujausios Erlicko kasetės neturys. Pažadėjo atvežti. Kitas taip pat atsakė "ne".

Randu dar vieną muzikos įrašų pardavėją, įsikūrusį prie pagrindinio turgavietės tako. "Kodėl jūs norimos kasetės ieškote aplinkiniiais keliais, kodėl neinat iš karto čia?" – juokauja jaunas vyriškis. Pas jį galima rasti visas lietuviškų leidybos firmų naujienas, todėl šio pardavėjo ir užklausu, kaip rokiškėnai perka lietuvišką audioprodukciją. Vyrukas prasitarė, kad aplanko nemažai Lietuvos miestų, daugiausia, žinoma, būna ten, kur tikisi sulaukti pirkėjų, o jų daugiau didesniuose šalies miestuose ir tose vietovėse, kur žmonės turi darbą. Į Anykščius ir Kupiškį, kur, sakė, pirkėjų mažiausiai, nebevažiuoja. Rokiškyje dar atsiranda muzi-

kos mylėtojų. Žmonių skoniai įvairūs, bet pastebėjo, kad jaunieji noriai perka "Junior", "Naktinių personų" kasetes, vyresnieji mėgsta įvairius "balius", Cicino, Kučinsko įrašus.

Individualioje D. Jurkėnienės parduotuvėje "Muzikos prekės", įsikūrusioje Nepriklausomybės a. 31, radau visas lietuviškos muzikos naujoves. Pardavėjas Raimondas Bagdonas sakė, kad daugiausiai perka – prieš šventes. Sausis – mažiausio pirkimo mėnuo. Pardavėjas sakė jaučiąs, kada rokiškėnai "praturtėja", t.y. gauna atlyginimus ar pensijas. Tada ir į parduotuvę daugiau pirkėjų užsuka. Raimondą džiugina tai, kad sulaukia ir labai garbaus amžiaus pirkėjų (ko prieš kelerius metus nebūdavo). "Matyt, vyresni žmonės pripažino technikos progresą, nepabūgo įsigyti magnetofonų ir išmoko jais naudotis", – svarsto pardavėjas. Senesni žmonės prašo pasiūlyti jų amžiui tinkančių kasečių. Išsirenka kaimo kapelų įrašus, mėgsta Šalčių, Paltinienės, Povilaičio įdainavimus. Vidutinio amžiaus pirkėjai dažniausiai perka tokius įrašus, pagal kuriuos savose kompanijose

"ŽAS" gerbėjų. Pastebėta, kad praėjusiais metais pakilusi naujų lietuviškų grupių banga "užliejo" senų jūros vilkų vardus, atėmė iš jų dalį pirkėjų. Pagal parduodamų kasečių kiekį nebeišsiskiria (kaip būdavo anksčiau) "SEL", "Dinamika". Jaunimas dabar šluoja "Mango" (išleistas naujas albumas "Balsas"), "Junior" ("Stebuklų šalis") kasetes. Rokiškyje ne tokie populiariūs, kaip didžiuosiuose miestuose, singlai. Jaunimas nesiryžta mokėti 15,90 Lt už keturias-penbias naujausias dainas.

Pardavėjo nuomone, lietuviškos garso kasetės būtų labiau populiarios, jei kainuotų šiek tiek pigiau. Tiesa, ne visų lietuviškų leidybinių firmų išleistos kasetės kainuoja vienodai, pvz. "Pūkas" ir "Martis" leidyklų naujienos parduotuvėje kainuoja 13,90, užsienio atlikėjų muzikos įrašai – 6,90. Jei norite, kad jūsų namuose skambėtų rusiškos dainos, Raimondas jums pasiūlys kasečių po 10,90. Jas importuoja "AZBI" ir "Garsų pasaulis".

Viskas brangsta, žmonės galvoja, ką

Pardavėjas R. Bagdonas pagal kiekvieno pirkėjo skonį ir poreikius pasiūlys muzikos įrašų.

galėtų ir pašokti, ir kartu padainuoti. Tai – "Aliukai", "Baliai". Žinoma, kiekvienas pirkėjas turi savo mėgstamas grupes, atlikėjus, kuriems yra ištikimi ir, pasirodžius naujausiems įrašams, skuba pirkti. Rokiškyje yra nemažai "Foje", "Hiperbolės",

valgyti ir kuo apsirengti, o tik po to apie tai, kaip išleisti pinigus kultūrai. Ir vis tik lietuviški muzikos garsai Rokiškyje dar perkami. Turint duonos, norisi ir dainų.

Autorės nuotrauka